

Οι Αμερικανοί Φιλέλληνες και η συνεισφορά τους στον αγώνα των Ελλήνων για ελευθερία κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821

Η δράση και το έργο του Τζόναθαν Πέκαμ Μίλερ

Ένα ξεχωριστό κεφάλαιο στην Επανάσταση του 1821, είναι αναμφίβολα οι **Φιλέλληνες** και η προσφορά τους στον Αγώνα του υπόδουλου έθνους των Ελλήνων για την ελευθερία του. Με τον όρο Φιλέλληνες έμειναν γνωστοί πολίτες και στρατιωτικοί, κυρίως από την Ευρώπη και τις ΗΠΑ, που βοήθησαν στην προετοιμασία και την ευτυχή εξέλιξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, είτε μέσω της συμμετοχής τους στις πολεμικές επιχειρήσεις, είτε με χρήματα, είτε δημιουργώντας γραπτά και έργα τέχνης, είτε με άλλες δράσεις, που σκοπό τους είχαν να προβάλλουν τον αγώνα των Ελλήνων στο εξωτερικό.

Ο όρος Φιλέλληνας, στην Αρχαία Ελληνική "Φιλέλλην", σύνθετη λέξη από τις λέξεις φίλος + Έλλην, αποτελεί χαρακτηρισμό εκείνων που τρέφουν ιδιαίτερη αγάπη και θαυμασμό προς τους Έλληνες και κάθε τι ελληνικό και τα εκδηλώνουν είτε με λόγια είτε με έργα. Ως ιδεολογικό και πολιτικό κίνημα και ως λογοτεχνικό ρεύμα αναπτύχθηκε κατά την περίοδο πριν και κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821 και καθιερώθηκε να λέγεται Φιλελληνισμός.

Ως αίτια του φιλελληνισμού θα μπορούσαν να απαριθμηθούν: α) η αγάπη και ο θαυμασμός προς την αρχαία Ελλάδα, β) το ομόθησκο των Ελλήνων με άλλους χριστιανικούς λαούς, γ) ο πολιτικός φιλελευθερισμός, δ) ο Ρομαντισμός ε) η διεθνής φιλανθρωπία, στ) η συνεισφορά των Ελλήνων της διασποράς στη διάδοση του ελληνισμού, ζ) οι αναφορές και οι μαρτυρίες περιηγητών που επισκέφθηκαν την Ελλάδα, η) οι προσωπικές φιλοδοξίες μεμονωμένων ατόμων, και τέλος θ) διάφοροι πολιτικοί παράγοντες.

Πολλά τα ονόματα εκείνων που κατέγραψαν οι σελίδες της ιστορίας, οι οποίοι αγάπησαν τον ελληνισμό και προσέφεραν με τα έργα και τη δράση τους. Οι Φιλέλληνες στην ελληνική Επανάσταση πρόσφεραν με πολλούς τρόπους. Οι καταγεγραμμένοι φιλέλληνες που ήρθαν και πολέμησαν στην Ελλάδα είναι περίπου 1200 και προέρχονται από τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Αγγλία, την Ελβετία, την Πολωνία, την Ολλανδία, το Βέλγιο, τις ΗΠΑ, την Ουγγαρία, την Σουηδία, την Ισπανία, την Δανία, κλπ. Περίπου ένας στους τρεις σκοτώθηκε σε μάχη ή πέθανε από κακουχίες ή τραυματισμούς. Παράλληλα, σχηματίστηκαν Φιλελληνικές Επιτροπές σε μεγάλες πόλεις του εξωτερικού, με σκοπό την ενίσχυση του αγωνιζόμενου λαού, είτε με υλικά μέσα, στέλνοντας χρήματα, τροφές και πολεμοφόδια, είτε παρέχοντας ηθική υποστήριξη με δημοσιεύσεις σε έντυπα και εφημερίδες, καλλιτεχνικά έργα και συναυλίες.

Σημαντική και αξιοπρόσεκτη είναι η προσφορά των Αμερικανών Φιλελλήνων στον αγώνα. Ο αγώνας των υπόδουλων Ελλήνων για ελευθερία και ανεξαρτησία ενέπνευσε πολλούς Αμερικανούς, να στηρίξουν αυτόν τον σκοπό, τόσο από τις Ηνωμένες Πολιτείες, όσο και με την επιλογή τους να έρθουν στην Ελλάδα, όπου ορισμένοι έχασαν τη ζωή τους αγωνιζόμενοι μαζί με τους Έλληνες. Γνωστοί ως "Αμερικανοί Φιλέλληνες", οι Σάμιουελ Γκρίντλεϊ Χάου, ο βουλευτής Ντάνιελ Γουέμπστερ, ο βουλευτής Χένρι Κλέυ, ο Τζόρτζ Τζάρβις, ο συνταγματάρχης Τζόναθαν Μίλερ, ο Γουίλιαμ Ουάσινγκτον και άλλοι, άγνωστα ίσως τα ονόματά τους έως τώρα, συνέβαλαν σημαντικά στις προσπάθειες των Ελλήνων και άφησαν ένα ανεξίτηλο σημάδι στην ιστορία της Ελλάδας και των ΗΠΑ και τη σχέση μεταξύ των δύο εθνών.

Στη συνέχεια, θα αναφερθούμε συγκεκριμένα στη ζωή και το έργο του Τζόναθαν Πέκαμ Μίλερ. Ο Μίλερ γεννήθηκε το 1797 στο Ραντολφ του Βερμόντ, σε μια αγροτική οικογένεια. Ως νεαρός υπηρέτησε στο στρατό στον πόλεμο του 1812. Αργότερα, προήχθη σε αξιωματικός του στρατού. Μετά τον πόλεμο, αποφάσισε να φοιτήσει στο Πανεπιστήμιο του Βερμόντ, όπου μελέτησε με ενδιαφέρον το έργο του Λόρδου Μπάιρον και τον αγώνα του ελληνικού λαού για ελευθερία.

Το ενδιαφέρον του αυτό τον οδήγησε να επικοινωνήσει με τη Φιλελληνική Επιτροπή της Βοστώνης, η οποία, αφού είδε την αφοσίωσή του, τον βοήθησε να καταταχθεί ως εθελοντής στρατιώτης στην Ελλάδα και να πολεμήσει μαζί με τους Έλληνες κατά των Οθωμανών. Το γεγονός αυτό ήταν ένα μεγάλο πλεονέκτημα για τον ελληνικό στρατό και η αφοσίωση και η ανιδιοτέλεια του θα τον έκανε πολύ γνωστό.

Κατά την άφιξη του Μίλερ στο Μεσολόγγι, παρουσιάστηκε στον στρατηγό Τζορτζ Τζάρβις και σύντομα προήχθη στο βαθμό του συνταγματάρχη. Μέσα σε δύο χρόνια, ο Μίλερ αγκάλιασε τον ελληνικό τρόπο ζωής μαθαίνοντας τη γλώσσα και μέσα από το ντύσιμό του. Ο Μίλερ συμμετείχε σε ορισμένα βασικά γεγονότα κατά τη διάρκεια του πολέμου μαζί με άλλους εθελοντές φιλέλληνες, συμπεριλαμβανομένης της επιχείρησης της Ναυπάκτου και της εκστρατείας κατά του Ιμπραήμ Πασά στην Πελοπόννησο. Στο στρατό του δόθηκε το ψευδώνυμο «ο ριψοκίνδυνος Αμερικανός». Ωστόσο, παρά τη μεγάλη συνεισφορά του, αρνήθηκε να δεχτεί οποιαδήποτε πληρωμή για τις υπηρεσίες του, παρότι δεν είχε άλλους πόρους..

Κατά τη διάρκεια του χρόνου του στην Ελλάδα, έστειλε επιστολές στην Αμερική όπου περιγράφει τον μεγάλο αγώνα που αντιμετώπισε ο ελληνικός λαός και την κατάσταση της χώρας. Στις επιστολές του, ζητούσε από την επιτροπή να ενημερώσει τον αμερικανικό λαό για την ελληνική υπόθεση, προσπαθώντας να στρατολογήσει και άλλους εθελοντές, ώστε να πάρουν μέρος στον αγώνα των Ελλήνων.

Πριν την επιστροφή του στις Ηνωμένες Πολιτείες, συνάντησε ένα ελληνόπουλο, το οποίο ήταν ορφανό από τον πόλεμο, και το έφερε πίσω στην Αμερική, όπου το μεγάλωσε ως δικό του. Το μικρό αυτό αγόρι, ο Λουκάς-Μιλτιάδης Μίλερ, θα είχε μια λαμπρή πορεία στις ΗΠΑ, καθώς έγινε ο πρώτος Έλληνας που εξελέγη στο Αμερικανικό Κογκρέσο.

Αν και ο Τζόναθαν Μίλερ επέστρεψε στην Αμερική, δεν ξέχασε ποτέ τον ελληνικό σκοπό, και συνέχισε να συλλέγει χρήματα και άλλες προμήθειες για να βοηθήσει τους ανθρώπους στην Ελλάδα. Αποτελεί, λοιπόν, η περίπτωση του ένα αντιπροσωπευτικό μόνο παράδειγμα ανθρώπου, ο οποίος άφησε την ασφάλεια του σπιτιού και της γειτονιάς του, τη θαλπωρή των αγαπημένων του, την αφοσίωση για τον τόπο του για να ταξιδέψει σε μέρη μακρινά και ξένα και να υπερασπιστεί τους σκοπούς και τα όνειρα ελευθερίας ενός άλλου λαού.

Τα ονόματα των Φιλελλήνων ήταν εκατοντάδες, μερικοί ίσως μένουν έως τώρα, άγνωστοι. Η δράση τους, όμως, και η προσφορά τους δεν σβήνεται από τις σελίδες της ιστορίας. Δεν σβήνεται ούτε και από τη μνήμη των ανθρώπων. Απόδειξη αυτού αποτελεί και η πρωτοβουλία του Οργανισμού "Αμερικανοί Φιλέλληνες" στο Σικάγο, ο οποίος δραστηριοποιείται έντονα τα τελευταία χρόνια για να αναδείξει και να αποτίσει φόρο τιμής και ευγνωμοσύνης σε αυτούς τους ανθρώπους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ανέγερση ενός μνημείου στο Γουινσκόνσιν και ενός ακόμη, εντός του έτους, στο Αουρόρα του Ιλλινόι.

Από όσα εκθέσαμε παραπάνω η συνεισφορά των Αμερικανών Φιλελλήνων στον αγώνα των Ελλήνων για την ελευθερία τους κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 είναι ανεκτίμητης αξίας. Ο ελάχιστος φόρος τιμής που μπορούμε να αποτίσουμε σε όλους, όσοι βοήθησαν και συμπαραστάθηκαν στους Έλληνες σε αυτές τις δύσκολες ώρες της ιστορίας, είναι η αναγνώριση του έργου τους και η απόδοση ευγνωμοσύνης σε αυτούς και τις οικογένειές τους. Το παράδειγμα τους αποτελεί ένα σύμβολο ανθρωπίνης αυτοθυσίας στα πλαίσια της αγάπης, του θαυμασμού και της αλληλεγγύης προς τον συνάνθρωπο. Είθε η μνήμη τους και το παράδειγμά τους να μείνουν ανεξίτηλα εις τους αιώνες.

Ομαδική εργασία από τις μαθήτριες των Ελληνικών Εκπαιδευτηρίων "ΑΘΗΝΑ":
Κωνσταντίνα Λυμπεράτου, Β' Λυκείου
Ειρήνη Μεταξά, Β' Λυκείου

Βιβλιογραφία-Παραπομπές

Οι πληροφορίες αντλήθηκαν:

- Από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια, λήμμα "Φιλέλληνες"
- Από την ιστοσελίδα του Society for Hellenism and Philhellenism <https://www.eefshp.org/archeio/filellines/> και <https://www.eefshp.org/en/jonathan-peckham-miller-amerikanos-filellinas-syntagmata-archis-ston-elliniko-strato-anthropistis-politikos/>
- Από την επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού Αμερικανών Φιλελλήνων <https://www.amphso.com/history/jonathan-peckham-miller>
- Από τον ιστότοπο <https://www.greece2021.gr/arthograpfia/3765-amerikanoi-filellines-tou-1821>
- Από το βιβλίο της Ιστορίας της Στ' Δημοτικού http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2188/Istoria_ST-Dimotikou_html-empl/index3_14.html
- Από την εφημερίδα το Πρώτο Θέμα στον ιστότοπο <https://www.protothema.gr/stories/article/665572/agnostoi-kai-ligotero-agnostoi-filellines/>